

GAZETA TRANSILVANIEI

PROPRIETARĂ: ASOCIAȚIUNEA „ASTRA” BRAȘOV

Apare de două ori pe săptămână prin îngrijirea
unui comitet de redacție.

Atelierele tipografiei „Astra” Tf. 1102.
Pagini 4-6-8 Lei 3.

STEAG RIDICAT LA

1838

GHLBARIȚIU

ȘI SFINȚIT DE LUPTULE PURTATE SUB CUTELE LUI
DE ATĂȚIA URMAȘI, ÎN FRUNTE CU

MUREȘENII

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BRAȘOV.

B-dul REGELE FERDINAND Nr. 12 Tf. 1513
Abonamentul anual lei 300 Autorități și Societăți lei 60
Anunțuri și reclame după tarif.

Nr. 97 Inreg. Trib. Brașov S. II No. 6. II. 71/942

13 Decembrie 1942

Anul 105

Victor Branisce

În casa noastră astăzi se reîn-
oiește amintirea unei dureri încă nevin-
decate. Din șirul lung al muncitorilor
de peste un veac la marea și trainica
clădire a neamului, prin scrisul de fie-
care zi al Gazetei Transilvaniei, se des-
prinde de astă dată silueta blajină
a lui Victor Branisce, care ne vizitează
atelierele de lucru și examinează trăi-
nicia firului ce-l țesem.

Sunt patru ani de când fostul red-
actor al Gazetei Transilvaniei a că-
zut la postul de comandă al acestui
organ al năzuințelor și aspirațiilor na-
ționale, în al cărui cuib sărac dar cald
și-a frământat mintea, și-a măcinat să-
nătatea, stând de veghe și desprinzând
zi de zi câte-o fărâma din inima sa și
împrăștiind câte-o rază în bezna ce în-
conjura neamul.

Victor Branisce și fratele său,
Ilustrul Valer Branisce sunt ȧesatura
aceleiași pânze, mai trainice și mai du-
rabile decât orice materie de rezis-
tență națională. Ei au întruchipat bel-
șugul sufletului românesc, și prin
scrisul lor luminat și curajos au ținut
piept obstacolelor și au sfărâmat bolovani
colțuroși din calea neamului ce
pășea spre înfăptuirea idealului său
milenar.

Sărăcia, hărăzită luptătorilor pen-
tru adevăr și dreptate, i-a fost tovară-
șa nedespărțită și lui Victor Branisce,
iar persecuția, închisoarea și surghiunul,
răsplată imbeșugată în vieța-i de fă-
clier în luptele politice, la care a par-
ticipat ca fruntaș și reprezentant al
dărzeniei ardelenice, duse cu vred-
nicie de cei ce pun mâna pe stea-
gul ridicat de Barițiu, și purtat de toți
urmașii, din suferință în suferință, până
pe culmile biruinții.

Victor Branisce a avut rara și ne-
țărâmurita bucurie să trăiască și clipele
scurte ale desrobirii prin arma dor-
banțului din toamna anului 1916 și în-
sorita zi a Unirii Ardealului cu Pa-
tria Mamă dela 1 Dec. 1918, ca stegar
al celui mai statornic și neînfricat
organ de dărzenie românească.

Primele zile de fericire l-au ajuns
în surghiunul din Siberia unde elanul
său nu s'a frânt, ci a continuat cu și
mai îndărătnică voință lupta de rezis-
tență prin noi organizări de forțe, ale
voluntarilor. După Unirea din 1918
a continuat să vegheze și să încresteze
pașii greșit făcuți, ca neamul să nu ră-
tăcească din calea adevărului.

Sufletul lui, astăzi în cerurile Ta-
tălui Ceresc, este umbrat de mahnire,
căci pentru trupul rupt al neamului el
nu se găsește în rândul luptătorilor.

Are însă mângăierea, de a vedea
continuându-se la masa de scris a Ga-
zetei aceeași voință bărbătească pentru
închegarea vieții neamului.

Țara de mâne

de I. Bozdog

În mijlocul învâlmășelii cata-
clismice de astăzi, în străfulgera-
rea loviturilor mortale ce și le ap-
lică adversarii, unii altora, se dis-
ting clar și se clasează puterile, pe
care se va baza noua orânduire a
lumii de mâne. Printre flacărele
aprinse se conturează figura de
mâne a țărilor.

Comunicatele sobre și laconice
ale Marilor Cartiere Generale cla-
sează pe tovarășii de arme după
măsura jertfei aduse. Unii, mai di-
rect interesați la înlăturarea pri-
mejdiilor și deci care aduc jertfe
de sânge și de puteri cu mai multă
convingere, alții, care iau parte în
chip simbolic, iar alții care parcă-și
drămuluesc fiecare cartuș și fiecare
picur de sânge, trăgând polițe a-
supra lor, sau condiționându-și jertfa
de beneficii și compensații. Aceștia
nu sunt oaspeți, nici voluntari, ci
au și ei de a se apăra în acest
războiu, au de plătit un obol
de jertfă pentru liniștea și sigu-
ranța generală a omenirii, sau de
a mulțumi marilor aliați pentru si-
tuația mai înfloritoare decât au a-
vut-o altădată.

Din categoria celor dintâi fă-
cem parte noi, Românii, care ne-am
câștigat dreptul de întâietate la
sacrificii, apreciat astăzi de toată
lumea și care ne pune în situația
favorabilă de a se îndrepta spre
noi ochii și nădejile lumii întregi.

România nu ia parte la acest
războiu ca agresor sau ca țară cu

gânduri de cucerire și expansiune,
ci ca o putere conștientă de ros-
tul ei în Sud-Estul european, ca
bastion istoric împotriva expan-
siunii hoardelor asiatice spre apu-
sul Europei.

Ea, prin trupul de atâteaori
maltratată al Basarabiei, este și va
fi și în viitor nu numai primul și
cel mai serios obstacol al acestor
năvăliri, dar și garanția de stăvil-
lar pentru siguranța întregii ci-
vilizații europene.

Ceea ce suntem noi la Sud,
același lucru îl reprezintă Carelia
Finlandei la Nord, de aceea și con-
tribuția noastră și a lor este mai
efectivă la dărâmarea și alungarea
primejdiei comune, dar și rolul de
mâne va trebui să ne fie mai de
mâna întâi.

Pentru Europa, primejdia nă-
vălirii hoardelor asiatice se pune
de peste o mie de ani și oricât
va fi de lung intervalul de timp
dela sdrobirea bolșevismului până
la reculegerea și noya amenințare
a Slavismului, acest pericol rămâne
permanent pentru neliniștirea Eu-
ropei.

În pragul acestei primejdii, în
măsura jertfelor de sânge, în inte-
resul lumii și civilizației întregi,
sfârșitul războiului va trebui să a-
ducă o Românie mai puternică,
mai mare și mai omogenă decât
a fost în trecut.

„Ce-am văzut la Moscova”

de Ion Colan

E titlul unei cărți a lui Henri
Béraud, apărute în traducere ro-
mânească prin 1926.

La răscrucea de drumuri a
Europei de azi, când unii bat mă-
tânii pentru victoria comunismului,
în timp ce alții lasă păduri de pra-
voslavnice cruci prin țara care,
din Octomvrie 1917, a încetat să
mai fie pravoslavnică, notele de
drum ale lui H. Béraud ar trebui
puse în mâna fiecărui lucrător, fie-
cărui plugar.

Și n'ar trebui să lipsească din
biblioteca niciunui intelectual.

Autorul a călătorit în U.R.S.S.
prin 1925. A făcut drumul cu toată

Continuare în pagina 3-a

1848

LUCIAN VALEA

S'au sguduit întinsurile toate
Și Mica Romă, mare-a strălucit
În pragul tainicului răsărit,
În care neamul prinse să înnoate.

De prin străfund de vreme s'a ivit
Indemnu'n gândul răsvrățitel gloate,
Că'n sânge-i crâscă troznete de roate
Și ura'n piept, de mii de ani, cuțit.

Intruchipând minunea în cuvânt,
Bărnuț coboară cerul pe pământ...
Înmărmurit, poporul semn așteaptă.

Ca un stejar ce freamătă'n furtună,
Se'naltă lăncu, .. nu grăiește, tună:
„De geaba-i vorba... lor le trebe
(faptă!”

N. Papatanasiu

Sonată dobrogeană

Roman. Ed. „Contemporana”. București, 1942.

de Aurel Marin

Tânărul scriitor N. Papatanasiu,
cunoscut din schiț le sale ca și din
articolele de informație asupra litera-
turii franceze pe care le publică în re-
vistele noastre literare, tipărește, în
cursul acestui an, două romane, se pare
că în legătură strânsă unul cu altul,
dintre care până la noi a ajuns numai
această *Sonată dobrogeană*.

Peisajul literaturii noastre se în-
tregește, pe măsură ce scriitorii noi
se ridică, prin atâtea cărți în care
muntele, marea, șesurile României, sunt
prezentate în toată măreția lor. E de-
ajuns să amintim de acea carte turbu-
rătoare, *Un port la Răsărit*, de Radu
Tudoran, cu descrierea magistrală a
mării și a limanului, de *Munții Româ-*

nei de Al. Bădăuță, ca să vedem cum
cele mai variate și fermecătoare aspecte
ale naturii dela noi au ispitit pe scrii-
torii noștri.

D-l N. Papatanasiu a năzuit mai
mult decât d-l Radu Tudoran și a reușit
mai puțin.

Autorul *Portului la Răsărit* a
reușit să creeze tipuri reprezentative
și, cu deosebire, să redea setea de
aventură a celor care vin în atingere
cu mirajul apelor.

În *Sonata dobrogeană*, Adriana e
un tip șters, de femeie frigidă, ale cărei
contururi nu ne rămân în amintire.
Singular trupul ei e descris, dar nu în
liniile lui particulare, ci numai spre a

INSTANTANEE**Gândacii**

In timpul războiului trecut mă aruncase vântul într'un oraș de pe malul Someșului. Locuiam într'o cameră mobilată, plină de soare, dar plină, vai, și de acele goange cafenii cărora Șvabii din Banat le zic ruși, iar Rușii le-o fi zicând, probabil, șvabi. Ele, de fapt, își aveau domiciliul alături, în bucătărie. Dar de când bucătăreasa a turnat din gros otrăvă verde, pulverizată, închizând nenorocitelor vietăți toate cărările, a început să se mai ivească câteun prigonit de-acesta și'n camera mea. Prima dată când îl văzui pe unul că intră pe sub ușă, era cât p'aci să pun și eu talpa pe el, cum face Catița când îi vede pe jos, dar mi-a fost milă. Gândacul se oprise resemnat și-și aștepta osânda. Dacă ar fi încercat să fugă, poate tot o făceam. Când a văzut primejdia trecută a sbughit-o apoi după cuptorul de teracotă. In ziua aceea nu l-am mai văzut. Dimineața, când m'am așezat să beau cafeaua, se ivi goanga pipăind precaut din ontene. Era flămândă. Adică, de ce nu i-aș da și ei o fărâmitură? Doar nu s'o face gaură 'n cer, gândeam în mine. Și i-am dat.

Mânca gândacul de parcă mie mi-era haznă când îl vedeam. Din clipa aceea ne-am împrietenit și luam masa tot împreună.

Catița, bucătăreasa gazdei mele, pe lângă calitățile ei culinare, avea și puternice înclinări spre artă. Era cântăreață. Soarta însă îi croiește drumul de când ești în fașă. Pe ea a îndrumat-o spre bucătărie. Aici, în lumea ei, între cel patru pereți decorati cu cratițe, cu scânduri de frământat și alte mărunțisuri culinare, își mai făcea femeia câteodată cheful și cânta. O plăcere să fi stat atunci alături și mai ales că odaia mea era despărțită de bucătărie printr'un perete subțire de beton. Repertoriul Catiței? Toate operele și operețele posibile. Când se slobozea pe coarda sentimentală, îl întrecea chiar pe faimosul Rigo Jancsi lăutarul, marele cuceritor de inimă.

De aceea obișnuiam s'o rog, când vedeam că nu ia avânt prea mare, să lase mai domol cântatul. Și-o făcea. Privea la mine cu 'n fel de admirație, își închipuia că cine știe ce lucruri mari, ce probleme anevoioase aștern pe hârtie în fiecare zi. De când i-am spus însă c'am scris despre un șvab de bucătărie, mi-am pierdut cu totul trecerea. Avea aerul de-a mă disprețui și nu numai că nu-mi da ascultare când o rugam să cânte mai încet, ci din contră, toată patima ei înfrănată atâta timp părea că s'a deslănțuit acum. Imi venea să-mi iau lumea în cap. Odată, chiar când am somat-o să-și mai tempereze vocea, mi-a răspuns obraznic că pentru ca să scriu iarăși despre vreun gândac, n'o face. Eram desperată.

Intr'o zi îmi veni o idee salvatoare. Am scris povestea unei fete înzestrată de natură cu aptitudini alese

Concertul Tito Schipa

de Lia Busuioceanu

Există oare oameni care să nu fi auzit de acest nume? Totuși, în seara concertului pe care Tito Schipa l-a dat zilele trecute la Brașov, un oarecare domn Gaby (cu y) Michăilescu (cu ch. De ce nu și cu o la coadă?) fără guler la cămașă și fără talent, s'a gargarisit în fața publicului cu un noian de fraze sforăitoare, trudindu-se să explice auditorului cine este Tito Schipa. Osteneală inutilă și cu totul deplasată. Inutilă, fiindcă publicul a dovedit că cunoștea nu numai numele vestitului tenor, ci și repertoriul său favorit. Deplasată, fiindcă asemenea prezentări se fac, de obicei, dela mai mare la mai mic. Ori, în cazul nostru, ar fi trebuit să mai vină cineva care să ne spună cine este d-l Michăilescu și de ce s'a simțit obligat să-i facă lui Tito Schipa acest inutil serviciu.

Publicul a dovedit că-l cunoaște pe Tito Schipa, iar Tito Schipa a dovedit că-și cunoaște publicul. Programul anunțat a fost simțitor modificat, în dauna muzicii clasice și în favoarea melodiilor de succes. Și cu cât melodia era mai cunoscută, cu atât ropotul aplauzelor era mai sgomotos. Să nădăjduim dar că toată lumea a fost mul-

țumită. Poate unii, mai cârtitori din fire, vor fi regretat că nu l-au auzit pe Tito Schipa acum vreo câțiva ani, când vocea sa era, de sigur, la înălțimea artei cu care știe s'o folosească. Această artă însă e mare și azi, și poate încă mulțumi un public numeros.

Cealaltă protagonistă a serii, Caterina Boratto, a fost, se pare, partenera lui Tito Schipa într'un film. D-ra Boratto e tânără, frumoasă, grațioasă ca o madonă de Botticelli, elegantă. Cine s'ar mai gândi să-i pretindă și talent?

D-l Dick Marzollo a acompaniat la pian cu o artă desăvârșită și ne-a delectat și cu câteva bucăți pe care le-a executat singur, dovedind o tehnică impecabilă și o interpretare inteligentă, deși cam lipsită de mlădiere. Pentru muzica lui Scarlatti, stilul său e cum nu se poate mai potrivit. Romantismul lui Chopin nu se poate include însă în aceleași rețete tehnice, și nici dramatismul lui Respighi. Dar o fi fost și pianul de vină, preistoricul pian al sălii.

Din lumea largă**INOVAȚII IN SERVICIUL TELEFONIC GERMAN**

In Germania a fost introdus, sub formă de încercare, o importantă inovație în serviciul telefonic. Este vorba de un telefon public automat, dela care se poate vorbi direct, cu orișice localitate, pe o rază de 100 km. Vorbitorul

poate singur să aleagă locul dorit, legătura se face automat și un indicator arată cât costă o convorbire de trei minute. Rezultatele de până acum ale acestei inovații sunt foarte favorabile. In perioada de după războiu vor fi introduse asemenea instalații pe întreg teritoriul Reichului.

și talent, care însă fiind săracă n'a putut să se ridice, a căzut biruită de proza vieții. I-am citit-o Catiței. Am văzut cum, încetul cu 'ncetul, ochii i se umeziră, buzele au prins a-i tremura.

Când am sfârșit, își acoperi obrazul cu șorțul ud de apă unsuroasă dela vase și leși din cameră foarte emoționată.

Mă reabilitasem.

Ecat. Pitiș

ilustra efectul asupra lui al lungilor băi de soare.

Făcută să inspire iubire tuturor celor din jur, această Adriană care își oferă grațiile cu destulă dezinvoltură, nu vedem prea bine prin ce face să se nască iubirea. Almintrelea, setea ei de neprevăzut, traiul ei pe șlepu familiei, departe de lume, au ceva atrăgător, o notă de romantism ce reține atenția.

Andreea (ucigașul de rând, fără revolte și mărturisiri), Michael și chiar Costa Dimitrii își duc același traiu și imaginile lor se confundă.

Poate imaginea bătrânului Polimeropol e mai sigură dar pasiunea târzie a cerealistului e de-a-dreptul searbădă.

Dar dacă începând cu Adriana, care trece prin experiențe amoroase într'o joacă plictisită, eșuând într'o căsnicie comună și sfârșind cu acest burghiez de rând care e Spiru Polimeropol, nu vom putea să reținem o trăsătură de caracter, o sbatere de suflet mai pătimăje (în fața crimei lui Mi-

chaell, Adriana nu încearcă niciun sentiment), în schimb descrierea Brăilei, în parte a portului și mai ales călătoriile cu șlepu denotă un adevărat scriitor, dela care se pot aștepta, în viitor, lucruri remarcabile.

Suntem datori cu încă o observație: șlepurile, somonii negri cum îi numește atât de plastic autorul, vasele toate au numiri mitologice, au rezonanțe muzicale dar ce păcat că nu putem deosebi, din încântătoarea mulțime de catarge, unul singur, unul pe care să-l cunoaștem ca pe o femeie iubită.

Amintiți-vă de vasul lui Radu Tudoran. Fiecare colț din el, pe care-l cunoaștem în amănunțime, e un altar al evocărilor.

Prea mult din specificul Dobrogei nu se află în această carte. Imixtiunea motivelor muzicale e, de asemenea, periferică motivului cărții. Descrierea însă e plină de culoare, ca în acest fragment:

„Un cătun de căsuțe adus parcă de ape, laolaltă cu corăbii târâte de

valuri, și priponit aici în parâme, s'ar fi spus. Nimeni nu se neliniștise însă în aceste așezări omenești care aminteau atât, de grămădirea de locuțe de pe Yang-tse-Kiang: din coșurile casuțelor ieșeau năframe de fum, pe punți și pe schele se mișcau oameni grăbiți. Se auziau și lătrături de câni, departe.

Sătutul de vase era prins de țarm nu numai de otgoane și parâme groase: lespezi de ghiață aruncate peste ape prelungeau malul de nisip și hlisă, până spre intrarea golfului.”

Sau, în acesta, poate cel mai caracteristic:

„Se ridică din ape, se încheaga aievea din fumul vapoarelor și se însuflețea din glasurile sirenelor prelungi și baritonale ale remorcherelor și vapoarelor cu sbaturi, un miraj al fluviului, care se închipuia mereu din alte imagini mirifice, pe măsură ce ziua își perinda ceasurile... Era mirajul care întindea pânzele bărcilor albe și albastre, în care corăbieri singuratici se lăsau purtați în voia brizei sau în puterea curenților, dela Ada-Kaleh până

Colțul meu**Anunțul de căsătorie al cvadragenarului**

de A. P. Bănuș

Treizeci și cinci de ani am să mă, trăiesc, — așa mi-au spus astrologii chiromanții și ghicitorii de gânduri.

Dar nu-ți ascund: am trecut cu o lună de miezul vieții, ba se ivește pe cerul ei înclinat, amurgul melancolic al înserării...

Deși, trupul mi-e ușurel și sprinten; mintea-mi vioaie, e fagure încărcat de miera gândurilor frumoase, iar sufletul meu, însetoșat de toate dorurile cunoașterii, e plin încă de sfinte speranțe, ca'n tinerețea dintâi.

Și-s bun și darnic și lertător și-s numai milă pentru toți neștiutorii și săracii și suferinzii acestei lumi, dar mai ales pentru nenorocitele ființe necuvântătoare.

Cu toată durerea ce-o simt adânc înfiptă în inima mea și-o port acestei biete planete, plutitoare ziua și noaptea spre „Ltră..” mi-e încă așa de dragă viața și astăzi, ba poate mai mult decât ieri, căci azi îmi pare c'o pricep mai adânc și-o gust cu toată suprafața sufletului meu, robii definitiv binelui și frumosului... O, strălucitoare vieță, o, nespusă minune, mi-e inima tot mai încântată de tine și de tot ce-a dat Dumnezeu cerului, pământului, cugetului, și simțirii noastre omenești!

Dar, vai mie!

Stau singur în casa pustie, într'o înfrigurată așteptare!

Te-aștept, de-a-ăția ani, femeie albă ca ziua 'nșorită... talnică și plină de ispite, ca o noapte 'nstelată de-August!

Veni-vei, să stai lângă mine acest sfert de veac, sau măcar doi-trei ani, sau barem unul singur?

O, de douăzeci de ani mi-e dor de îmbrățișarea celor două brațe trandafirii și moi și parfumate!

Mi-e atâta de dor de-un zâmbet cald și drag, de-o vorbă bună și dulce, de-o tovarășe blândă și tăcută, ca împreună să iubim florile, versurile și divina muzică, supunându-ne'n cucernicie creștinescului cuvânt al Sfintei Scripturi!

O, vino... te-aștept de-atâta vreme! Spune-mi: asculta-vei chemarea mea, femeie adorată?

Inchide-voi oare ochii mei pentru totdeauna, fără să te fi cunoscut nici odată?

Scrie-mi, te implor din tot sufletul meu și mântuie-mă, te rog, din pustiu! cumplităi singurătăți!

în labirintul de canale și ostroave al Deltei...

In plutirea lină pe undele drumului de ape, mirajului decorului i se adaogă vraja vieții neoprite o clipă în loc a fluviului, din fiecare port, din preajma fiecărei escale, de pe șlepurii sau din ostroavele care adăpostesc minuscule colibe de pescari, ascunse între trunchiurile sălcilor pletoase, de pe vapoarele monstruoase ale mării, abătute din căile Levantului, din cătunele riverane ale Dobrogei, cu geamii în care muezinii psalmodiază, în amurg, nostalgice implorări către Alah.”

Fără să fi ajuns a conduce destine omenești, cum face un romancier veritabil, rămas încă la viziunea schiței și nuvelei, d-l N. Papatasiu dovedește totuși un ochiu atent, care înregistrează atâtea peisaje necunoscute. Dacă mai adăugăm la aceasta suflet epic — înăbușit, uneori, de stilul gazetăresc, nesupravegheat, — prezent în atâtea pagini ale *Sonatei dobrogene*, am indicat calitățile și defectele unei cărți de tinerețe.

Negustorii moldoveni și brașoveni pe vremea lui Ștefan cel Mare

de Dr. Emil Micu

VI.

Nu putem încheia această succintă expunere a relațiilor economice dintre Ștefan cel Mare și Brașov, fără câteva considerente referitoare la naționalitatea negustorilor moldoveni și brașoveni, din această epocă.

Comerțul din vremea lui Ștefan cel Mare era în cea mai mare parte în mâinile Românilor. Această constatare este tot atât de adevărată pentru Moldova cât și pentru Brașov. În documentele timpului întâlnim rar nume de comercianți străini: armeni, unguri, germani, iar Evrei nu se găseau de loc.

Comerțul era una din activitățile cele mai prețuite și nu era apanajul exclusiv al unei singure clase sociale.

Era, prin urmare, o mentalitate fericită, diferită de a timpurilor noastre, în care ocupațiunea comercială și industrială nu se bucură în opinia generală — după cum observă d-l profesor Gheron Neta — de considerația meritată, din care cauză activitatea economică, deși constituie însuși plămânul de existență al statului, a încăput în mare parte pe mâni străine.

Pe vremea lui Ștefan cel Mare și multă vreme mai înainte și după această epocă, Domnul însuși era cel mai mare comerciant din țară.

El făcea negoț atât cu produsele culese de pe întinsele sale domenii particulare, cât și cu peștele prins din Dunăre și Mare.

Ștefan cel Mare a trimis numeroase care cu morun spre vânzare în Polonia. Intr-o scrisoare adresată Brașovenilor pe la sfârșitul domniei sale, de care am amintit, Ștefan spune: „Am trimis acolo la Domnia Voastră, pe credinciosul nostru boier, pe dumnealui Troțușan Spătarul, cu marfă de a noastră ca să ne cumpere acolo ce ne este de trebuință“.

Ștefan cel Mare, după cum rezultă din documentele timpului, trimitea peste graniță și făcea comerț cu vite, pește, ceară și alte produse ale domeniilor sale.

Comerțul Domnului era privilegiat și de faptul că mărfurile sale erau scutite de vamă pe tot cuprinsul țării și chiar pentru mărfurile importate de cele mai multe ori Domnul nu plătea vamă.

Știm că Ștefan cel Mare în anul 1482, cumpărând dela Brașov uleiul și postav în valoare de 25 florini ungurești, a rugat pe Brașoveni să nu-i ia vamă; la fel și când a trimis în același oraș pe Spătarul Troțușan ca să cumpere, în schimbul mărfii duse, „ce ne trebuie, fie scări de șea, fie arme, fie funii, cum vă va spune el“, Domnul a rugat pe Brașoveni să nu-i ia vamă.

În afară de Domn, boierii țării, având întinse domenii, se ocupau în mod constant cu acte de comerț. La fel și mănăstirile au dezvoltat o activitate comercială bogată, cu produsele de pe moșiile lor.

Locuitorii români din târgurile Moldovei se ocupau de asemenea cu comerțul în stil mare.

Din actul dat de Ștefan cel Mare târgoveților din Bârlad în anul 1495 se constată că aceștia se ocupau cu negoțul din cele mai vechi timpuri.

În ceea ce privește naționalitatea comercianților brașoveni, aceștia erau în majoritate covârșitoare Români.

În șocotelile vamale ale orașului Brașov din anul 1503 se întâlnesc aproape numai nume românești ca: Oprea, Eremia, Mircea, Cosma, Gavril, Tudor, Andreică, Stănilă, Șerban, Costea, Micul, Luca, Ignat, Dobrota, Neagul, etc.

Cei mai mulți din acești negustori se ocupau cu vânzarea și cumpărarea de vite, mai ales de boi și vaci. Documentele contemporane epocii respective, ne pomenesc însă și de negustori care se ocupau cu negoțul articolelor industriale. Astfel comerciantul Andrică avea la un moment dat de vânzare: 3000 cuțite, 1000 bucăți oțel, 424 bucăți bogasiu, 86 cingători, considerabile cantități de piper și diferite coloniale; iar negustorul Martin din Suceava avea corturi, bogasiu, piper, bumbac și orez.

Ce-am văzut la Moscova

de Ion Colan

Continuare din pag. 1-a

bunavoința de-a se întoarce încântat de tot ce ar fi văzut. S'a dus să descopere Rusia cea nouă, cunoscând în amănunțime pe cea a Romanovilor, tiran gospodărită. Uluit de propaganda Sovietelor, Francezul a plecat să verifice la fața locului minunea comunistă.

Întoarcerea i-a fost ca a lui Panait Istrati al nostru, omul care s'a închinat și el secerei și ciocanului moscovit, până la călătoria făcută acolo, când — amărit și desgustat — la înapoiere a scris volumul „Spovedania unui învins“.

Și Francezul, și Românul ne-au spus-o cu mulți ani în urmă:

Comunismul e o minciună. A început prin vărsări de sânge și se menține prin teroare. Ideile comuniste n'au putut fi înlăpăuite. Lenin a recunoscut-o în Noemvrie 1921 când a spus celebrele vorbe: „Trebuie să ne întoarcem înapoi, să batem în retragere...“

Comunism nu există decât în propagandă, în afara hotarelor Sovietelor. În interior nu s'au schimbat decât denumirile. Țăranul n'a vrut să lucreze, până nu s'a restabilit, sub o altă denumire, proprietatea. Lucrătorul a rămas tot lucrător, salarizat (1925) cu 18 ruble pe lună, în timp ce inginerul era plătit cu 180 de ruble. Pentru cei nemulțumiți Siberia a rămas tot Siberie, ca și pe vremea țarilor. Mizeria, evoluată și ea, a luat forme mult mai nenorocite ca înainte. Milioane de oameni au fost uciși semănând, prin aceasta, groaza în cei care au mai rămas. La Moscova

zidurile au urechi, străzile la fel, localurile la fel. Spionii mișună pretutindeni. Un cuvânt mai mult spus și nimeni nu mai știe de tine.

Cuvântul „tovarășe“ n'a însemnat egalitate decât între cei de acelaș rang. Chelnerul zice tovarășe clientului, dar el rămâne tot chelner și clientul tot client. Bacșișul a dispărut numai pe hârtie. Se dă, se cere și când nu se dă, se pretinde cu mâna întinsă. Hoțiile din avutul public nu sunt mai mici ca pe vremea lui Nicolae al II-lea. Doar că acum nu mai fură despoții domni, ci despoții tovarășii.

Unii huzuresc, alții crapă de foame.

Militarismul înghite toate rezervele Sovietelor. Nicio țară din lume nu duce o politică de cuceriri ca Sovietele

*

Beraud, Panait Istrati, André Gide și alții se întâlnesc pe drumul acelorași constatări.

*

Și totuși se mai ivesc și azi oameni cu întrebarea în vârful buzelor:

— Poate n'o fi tocmai așa?

Țara le poate servi argumentul hotărâtor:

Trimiterea acestora, cu primul tren, ca soldați sau ofițeri, pe frontul de Est.

Altfel, celor cu capul doldora de teorii umanitariste, zadarnic le oferi argumente.

Experiența altora nu servește la nimic.

Gușunii

1 lei este mulți

Eu știam că numeralul 1 (un, unul, una, o) nu suportă după el decât tot un singular. Adică: un leu, o vacă, etc.)

Tot întâlnind însă forma 1 lei în comunicate așa zicând „de branșe“, știutul meu se simte sdruncinat.

La urma urmei, dacă vorbind despre 1 lei mai proptim și precizarea că este mulți, avem exact ceea ce își doresc unii să fie dulcea limbă românească.

Acuma, 1 Lei știm noi precis cât este; ceea ce nu știm este, dacă este mulți boi în grădina lui Dumnezeu.

ic.

Din această succintă expunere rezultă în mod evident că relațiile economice dintre Moldova lui Ștefan cel Mare și orașul Brașov, au fost foarte strănse și active.

Astfel se explică sensul scrisorii din anul 1470 a Domnului Muntean Radu cel Frumos, prin care se plânge Brașovenilor că favorizează pe Ștefan, dușmanul său, cu dare de vești și export de arme.

Datorită acestor bogate relațiuni economice, comerțul dintre Moldova și orașul Brașov din vremea lui Ștefan cel Mare, exercitat în măsură covârșitoare de comercianți români, energici și pricepuți, a atins o dezvoltare maximă, influențând în chipul cel mai fericit viața economică a celor două principate române.

A murit Luigi Antonelli poet și inovator al teatrului italian

La Pescara a murit zilele acestea Luigi Antonelli, unul dintre cei mai prețuiți autori dramaticei italieni, fost până de curând critic teatral al ziarului „Giornale d'Italia“. Teatrul italian suferă prin moartea lui o grea pierdere. Piesele lui Antonelli, în majoritate având forma unor aventuri fantastice care înfrâng legile logice omenești, n'au plăcut totdeauna publicului din cauza atmosferei lor de îndrăzneală inovație. Datorită acestui fapt Antonelli a străbătut cu greu pe scenele Italiei. Curând însă publicul și-a dat seama de valoarea reală a teatrului lui Antonelli, al cărui nume stă, în teatrul italian de după războiul mondial, imediat după acela al lui Pirandello.

„Cultura“ sovietică

Ca și bisericile creștine, toate moscheele din Simferopol au fost distruse de bolșevici sau destinate altor scopuri jignitoare pentru religie. Moscheea din Nijni-Gositalmaia 24 a fost închisă. La început nefolosită, mai târziu dărâmată pe incetul, așa încât la ocuparea Simferopolului mai stăteau în picioare numai ruine. Tot așa de complet nimicită a fost moscheea din strada Kalinina. Cea mai veche moschee din Simferopol, în Ak-Motcetskaia, a fost dărâmată în 1927 și în locul ei s'a clădit un grup de transformatori electrici. Moscheea din Gospiltanaia 4 a fost transformată în atelier de filmat.

Slavisme

de V. Branisce

De o vreme încoace s'au actualizat în presă diferite curente care se ridică contra „slavismelor“ și a „balcanismelor“ din limbă. Unii scriitori cred că ar fi bine ca slavismele să fie izgonite.

Dar vocabularul unei limbi oglindeste viața poporului în toată complexitatea sa. Medul geografic, prefacerile istorice, idealurile morale își găsesc cea mai desăvârșită exprimare în vocabular.

Fiecare categorie de cuvinte este mărturia unei trăiri, un crâmpeliu de viață întrupat aievea.

Cuvintele sunt vii. Ele evoluează conform legilor vieții: se nasc, trăiesc și mor. În viața lor intimă sunt supuse unor grele încercări. Printr'o deasă întrebuintare se uzează, se tocesc și sunt scoase din circulație neori de rivale mai tinere, mai cochete.

Este interesantă din acest punct de vedere evoluția elementului latin din limbă. Dar, când vorbesc de elementul latin, înțeleg numai acele cuvinte care s'au păstrat în limba noastră ca o moștenire sfântă din epoca formării limbii românești. Aceste cuvinte au suferit modificări de rostire specifice și câteodată joacă feste urâte aceluia care vor să le comenteze. [Așa, mai zilele trecute, un scriitor a crezut că vorba „femeie“ derivă din „femina“ latin — așa cum crezuse pe vremuri și Gr. Ureche — și apoi aflând, pe semne, adevărata etimologie a cuvântului s'a grăbit să-și rectifice greșeala în acest fel: „Femeia nu vine dela femina, ci dela familia“].

Elementele latine au cea mai mare vitalitate, o prodigioasă putere de derivație și o extraordinară sensibilitate pentru a dobândi înțelesuri nouă. Ele au într'adevăr „șapte vieți în pieptul de aramă“.

Sonoritatea lor rezultă din jocul vocalelor; înțelesul lor are o precizie rece, matematică. Ele ne-au păstrat de-a-lungul secolelor moștenirea înaltei spiritualități latine, care ne-a cucerit, pentru vece, dăinuind dincolo de vremelnica cucerire armată.

Alături de aceste cuvinte simple au pătruns în limbă elementele slave.

Cuvintele slave au o muzicalitate stranie, polifonă. În ele vibrează puternic diferite consoane. Înțelesul lor este mai puțin limpede decât al cuvintelor latine, misterioase, ele ne evocă sun de clopot și mireasmă de tămâie.

Intrate în limbă de-a-valma în epoca organizării noastre bisericile și a celei politice, ele au voit să izgonească elementul latin. Din această înclăștare pe moarte și viață, înclăștare din care n'au lipsit jertfele nici de o parte, nici de alta, spiritul latinității noastre le-a supus și le-a încătușat.

Astăzi multe slavisme trăiesc alături de sinonimele latine, fără vrajbă, dăruind limbii o sporită putere de exprimare: cuvânt — vorbă, timp — vreme, față — obraz, nea — zăpadă.

Întocmai cum poporul a asimilat pe Slavii pripășiți printre noi, limba a înghițit aceste elemente și încătușându-le prin legile flexiunii noastre le-a subjugat pentru vece.

De aceea, noi nu trebuie să ne ferim de slavisme. Prezența lor în limbă este dovada puterii noastre de viață, mărturie vie a unei izbânzii ce-și are originea în negura vremurilor.

În moscheea Fontanaia 48 bolșevicii au făcut un atelier de jucării. Moscheea Minaretnaia 8 a fost folosită ca fabrică de cerneală. Moscheea din Kolodesnaia 3, veche de 60 de ani, a fost făcută depozit de sticle. Moscheea din Vacufnaia 20 a fost închisă în 1935 și transformată de bolșevici într'o fabrică de tricotate. Moscheea din Sofievskaia 34 a fost schimbată în atelier pentru fabricarea protezelor. Moscheea Kadiului din Eskerskaia 54 servea ca fabrică de coșuri de piață.

Pentru a șterge și amintirea existenței moscheelor, bolșevicii au înlăturat toate minaretele. După gonirea bolșevicilor au putut fi reclădite până acum 3 moschee și puse la dispoziția credincioșilor. (ESS)

Ziua Domnului

Veniți la Cina Domnului

„Veniți, că iată gata sunt toate“. Sf. Luca; XIV, 17.

Dumineca aceasta, a doua înaintea prăznuirii Nașterii Domnului, sfânta biserică a așezat, ca o temelie trainică, pilda chemării la cina cea mare.

Sub icoana omului ce a făcut cina ni se arată însuși Dumnezeu; cina este împărăția lui Hristos și biserica Lui, iar chemătorul la cina e însuși Fiul Tatălui.

Domnul cheamă neamul omenesc la împărăția dreptății și a adevărului, a iubirii și a jertfei.

E cina cea mare pentru că mântuirea e gătită tuturor oamenilor. Neparticiparea la ea, din diferite motive, preînchipuie atunci, ca și azi, dragostea mare față de plăcerile și desmierările pământului.

Să mergem și noi la masa fericirii, luând aminte pilda zilei, care ne înfățișează atât de mareș grija Domnului pentru mântuirea creștinilor.

Indoita chemare la cină a făcut-o Hristos pentru luminarea adevărului, căldura dragostei și puterea virtuții în viața omului: „De va auzi cineva glasul meu și va deschide ușa, voi intra la el și voi cina cu el și el cu mine“, zice Isus.

Glasul de chemare la această cină răsună și azi, pentru a se plini cuvântul sfânt: „Veniți, că iată gata sunt toate“. De pe înălțimea strălucitoare a altarelor sfinte răsună necontenit cuvântul dumnezeesc de chemare la iubirea Lui și a aproapelui, la adevăr și sfințenie, la jertfă și rugăciune. Chema-rea aceasta la mântuire va fi până se vor umple lăcașurile cerești și până se vor închide ușile dela casa cinei celei mari; până la sfârșitul veacului.

Apropiati-vă de Hristos cu încredere și-L rugați cu osârdie să șteargă răul, pentru a fi vrednici de cina Sa. Și aceasta cu atât mai mult, cu cât Hristos vine la noi.

Puține sunt zilele ce ne mai despărțim de mareșul praznic al Nașterii Domnului. Acum, când legăturile vieții omenești trosnesc, iar împărății întregi se sgudue până în temelii, cete îngerești de pe înălțimea cerului aduc glas de știre că Hristos va să se nască.

Să îndreptăm privirile spre peștera pământului și să o facem să strălucească de frumusețea dumnezeiască a venirii Lui. Se va împreuna cerul cu pământul, chipul păstorilor cu al magilor, iar immurile cetelor îngerești vor da nădejdi sfinte.

Veniți cu toții să ne pregătim în casa lui Hristos pentru a-L primi. Să privim cum magii vor veni să se închine pruncului Isus cu toată înțelepciunea și ființa lor, recunoscând în El așteptarea neamurilor.

Să înțelegem semnul venirii Fiului lui Dumnezeu, căci prin El se vor deschide porțile cerului.

Să aprindem candela sufletului la primirea celui ce se va naște, căci iată clopotele bisericilor se pregătesc să îmbrace dealurile și lungul văilor în strălucire cerească, pentru ca noi ingenușchiați să rugăm cucernic pe Fiul născut din Tatăl să ne răscumpere din deșarta rătăcire.

Fă, Doamne, ca aceste nădejdi să ridice omenirea, din sbucium, la Tine.

Nic. Bârsan

Icoane pe sticlă

cumpără Muzeul „Astrei“ Brașov, (B-dul Regele Ferdinand No. 12), oferind, în schimb, și icoane pe hârtie.

Mihai Viteazul

AGRICOLE

Aerisirea grajdului

Frigul a început. Toți gospodarii, cu milă de animale și care își dau seama ce înseamnă un animal pe lângă casă, au avut grija să pregătească grajdul pentru iarnă.

Grajdul trebuie să fie în așa fel făcut, ca el să servească nu numai de adăpost contra ploii, zăpezii și vântului, ci el trebuie să fie cald, luminat și aerisit.

Animalele ce stau în grajduri friguroase cheltuesc mai mult din ceea ce mănâncă pentru încălzirea corpului.

Intr'un grajd întunecos bolile apar mai lesne ca în cel bine luminat.

În grajdul neaerisit, aerul ce trebuie să respire animalul, este așa de stricat, încât îmbolnăvirea este foarte mult ușurată.

Deci, pentru a avea animale sănătoase, grajdul trebuie să aibă un aer curat. Este mai bine să fie, în grajd, puțin mai rece, decât aerul să fie cald și stricat. Animalele trebuie ferite de umezeală (aburi), care are o înfrăurire proastă asupra sănătății.

De aceea căutați ca grajdul să aibă aerul curat și uscat, să fie cald și luminat.

De pretutindeni

Prima fabrică europeană de țigări

Acum 80 de ani a fost înființată la Dresda prima fabrică de țigări din Europa. Totuși este demn de menționat că până la sfârșitul secolului trecut a predominat în Europa țigara de foi.

Un record poștal de ...lungă durată

Sunt destul de rare cazurile și, din această cauză, cu atât mai interesante, când scrisorile ajung în mâna destinatarului după un timp extrem de lung. Cel mai recent exemplu este cel al unui locuitor din Oppenheim care a primit zilele acestea o carte poștală militară datată... 3 Februarie 1915! Ea a fost scrisă pe frontul de Vest de pe atunci și a călătorit nu mai puțin de 27 de ani pentru ca, în sfârșit, să ajungă în mâna adresantului.

Prizonieri pentru muncile agricole

În conformitate cu dispozițiile Mareșului Stat Major, agricultorii din județele deficitare în brațe și care au nevoie de prizonieri la muncile agricole din primăvara și vara viitoare, sunt sfătuiți să se înscrie la Camerele Agricole respective, până la 1 Ianuarie 1943, cu numărul de prizonieri de care au nevoie, cunoscând că:

1. Agricultorii dela care s'au ridicat prizonierii dați în anul 1942, din cauză că au tratat neomenos sau nu au plătit drepturile acestora la timp, nu vor mai primi prizonieri.

2. Un agricultor nu poate primi mai puțin de opt prizonieri.

3. Paza se va face de oameni concentrați astfel:

Dela 8—20 prizonieri	2 soldați de pază.
„ 20—30 „	3 „ „
„ 30—60 „	4 „ „
„ 60—80 „	6 „ „
„ 100 prizonieri în sus	7%.

Întreținerea oamenilor de pază privește pe agricultorii cărora li s'au dat prizonieri.

4. Prețul muncii va fi plătit lunar și mult mai redus ca cel obișnuit în localitate. Suma de plată lunar se va stabili ulterior.

Cererile de prizonieri prezentate, Camerelor Agricole sau Ministerului Agriculturii după 1 Ianuarie 1943, nu vor mai putea fi satisfăcute, întrucât Mareșul Stat Major va da prizonierilor disponibili alte destinațiuni.

Sfaturi pentru țărani

Sfătuim pe plugari să oprească semințe pentru primăvară. Să se facă economie la ovăz și orz.

Plugarii care au sămânță de grâu să și-o păstreze pentru a o însămânța la primăvară, completându-se astfel nevoia de grâu pentru hrana țării.

*

Agricultorii care au nevoie de reziduri oleaginoase (turte și șroturi) pentru hrana vitelor să se adreseze Camerelor și Sindicatelor Agricole județene, cărora Ministerul Agriculturii și Domeniilor le-a atribuit cotele necesare.

Școli țărănești la Ocna-Sibiului

În Ocna-Sibiului, sub conducerea d-lui Dumitru Emil, președintele desp. „Astra“, s'au deschis cursurile școlii. La deschiderea solemnității a vorbit dl. Dumitru Emil, arătând importanța acestor școli. A luat apoi cuvântul vrednicul director școlar, Nicolae Hălmăciu, sub îngrijirea căruia se vor ține aceste cursuri.

Cuvântarea d-sale despre „Credință, muncă și patriotism“, a impresionat. A vorbit apoi părintele Roșca Teofil despre femeia mamă și rolul ei în cadrul familiei, la creșterea și educarea copilului.

Un program artistic, bine ales, compus din jocuri naționale, declamări, coruri și o piesă — toate interpretate de tinerii elevi ai școlii primare din localitate, — sub atenția conducere a d-nei Ana Popa și a d-rei M. Bojan a fost viu aplaudat de numeroasa asistență.

Dragomir Nichifor

Sporirea taxelor de consumație

In Mon. Of. din 6 Decemvrie curent a apărut Decretul Lege pentru sporirea taxelor de consumație. Noile taxe de consumație pe kgr. care intră în vigoare dela 6 Decemvrie curent sunt următoarele: Zahăr 44 lei, gazolina și benzina 20 lei, benzina rea denaturată, întrebuițată ca dizolvant 8 lei, benzina rea denaturată 5 lei, White spirit 20 lei, White spirit denaturat 8 lei, petrol lampant 4 lei, petrol denaturat 2 lei, combustibil special 2 lei, uleiuri, motorină denaturată 2 lei, uleiuri minerale 30 lei, uleiuri minerale denaturate 15 lei, parafina 30 lei, ceara de petrol și bitum 1 leu, cocsul de petrol 50 bani, scursuri petrolifere din jurul fabricilor 4 lei, scursuri petrolifere, țigeli degradat din regiunile petrolifere un leu, unsori consistente conținând uleiuri minerale netaxate 30 lei, vaselina și uleiul de vaselină din produse taxate 30 lei, făina de orice fel din morile comerciale 75 bani, perceptându-se, deci, taxa unificată de un leu și 95 bani, făina de grâu și secară din morile țărănești, din comunele urbane și suburbane 75 bani, ciment 75 bani, acid carbonic 50 lei; la lămpi electrice se va percepe dublu taxelor prevăzute de Lega Nr. 268 publicată în Mon. Of. din 1 Aprilie 1942; la produsele metalurgice se va percepe dublu taxelor prevăzute de Legea publicată în Mon. Of. din 1 Aprilie 1940, țesături lână de 800 grame sau mai mult, dela 401 la 750 lei valoarea facturii 40 lei, dela 751 la 1200 lei valoarea facturii 70 lei, peste 1200 lei valoarea facturii 120 lei, țesături lână dela 800 la 650 grame pe metru patrat până la 450 lei valoarea facturii 60 lei, dela 451 la 750 lei valoarea facturii 100 lei, peste 1200 lei valoarea facturii 160 lei, țesături lână de 650 la 500 grame pe metru patrat până la 600 lei valoarea facturii 50 lei, dela 601 la 1200 lei valoarea facturii 120 lei, peste 1200 lei valoarea facturii 210 lei, țesături lână de 500 la 350 grame pe metru patrat până la 600 lei valoarea facturii 70 lei, dela 601 la 1200 lei valoarea facturii 240 lei, țesături lână de 350 la 200 grame pe metru patrat până la 450 lei valoarea facturii 80, dela 451 la 900 lei valoarea facturii 200, peste

900 lei val. facturii lei 320, țesături lână sub 200 grame pe metru patrat până la 300 lei valoarea facturii lei 100, dela 301 la 600 lei valoarea facturii 260 lei, peste 600 lei valoarea facturii 390 lei, bumbac fire de bumbac; țesături de bumbac importate, taxele de consumație s'au sporit la dublu taxelor prevăzute de Legea publicată în Mon. Of. din 1 Aprilie 1937, uleiurile vegetale comestibile, ulei de măsline și grăsimi vegetale comestibile, chiar solidificate lei 15, ulei vegetal denaturat, ulei de ricină și orice alte uleiuri vegetale necomestibile lei 10, uleiuri vegetale necomestibile solidificate, untură de SNN pește acizi grași CLIENA lei 5, stearină 20 lei, glicerina 20 lei, soda caustică 6 lei, boia de ardei 20 lei, cicoare prăjită, cereale prăjite, smochine prăjite și orice alte surrogate de cafea 20 lei, boia de ardei 20 lei, ape minerale 3 lei, cafea 160 lei, cacao 60 lei, ceai 100 lei, int. de cacao 180 lei, icre negre 120 lei, lumânări de parafină sau stearină din produse netaxate 20 lei. Taxele de Consumație asupra celorlalte articole de consumație, asupra produselor petrolifere, a zahărului și glucozei și pentru sporirea taxelor de fond comunal asupra altor articole de consumație, publicate în Mon. Of. Nr. 148 din 7 Iulie 1930 și Legea pentru fixarea Taxelor de Consumație la unele produse, publicate în Mon. Of. 103 din 5 Maiu 1934 NN 1932 care nu sunt cuprinse între produsele menționate mai sus, se majorază la de patru ori taxele prevăzute de legile susmenționate, cu excepția taxei de consumație asupra esenței de OZN oțet, care se administrează conform prevederilor D. L. 887 publicat în Mon. Of. 78 din 1 Aprilie 1941. Toate cantitățile de produse ale căror taxe au fost majorate, aflate la data de 6 Decemvrie 1942 în depozite de orice fel, întreprinse, în magazinele comercianților cu ridicata cum și în fabricile care prelucreează asemenea produse, vor fi taxate cu sporul de taxe. Deținătorii de asemenea produse în scop de comercializare sau prelucrare vor da declarații, la Administrația Financiară, în termen de 10 zile, de cantitățile de produse avute la 6 Decemvrie 1942.

De pretufindeni

Reiner Maria Rilke în portugheză

De curând a apărut în limba portugheză volumul „Poezii” de Rainer Maria Rilke, în traducerea prof. Paulo Quintela. Cercul literar și intelectual portughez au primit cu multă satisfacție această traducere din marile poet german.

Culori întrebuițate ca termometre

Cunoscuta societate germană I. G. Farbenindustrie din Berlin a izbutit într-o nouă încercare a sa. Astfel există acum culori care indică temperatura, cunoscute sub numele de „Thermocolor”. Pulberea colorată este amestecată cu alcool, iar schimbările de culoare indică temperatura ce o posedă corpul vopsit cu acest amestec. Asemenea culori există pentru diferitele temperaturi cuprinse între 40 și 650 grade Celsius. Dacă, de exemplu, imbrăcămintea unui transformator este vopsită cu culoarea termocoloră respectivă, se poate citi pe o scară corespunzătoare la câte grade s'a ridicat temperatura. Prin această nouă invenție germană accidentele sunt complet înlăturate. Materiile colorate pot fi livrate și sub formă de termometre. Ele funcționează aproape fără inerție. După numai una sau două secunde diferența de culoare devine deja vizibilă.

PRIMUL FILM ELECTRO-MICROSCOPIC

Fizicianul berlinez Manfred von Ardenne, care lucrează la institutul pentru chimie fizică Wilhem, a realizat primul film electromicroscopic, cu ajutorul căruia se pot filma fenomene chimice mărite până la 21.000 de ori. De ex. se pot vedea topiri și oxidări de metale; este posibil chiar ca fenomenul „încălzirii” să fie văzut, care, după cum se știe, constă din mișcarea foarte repede a unor părți foarte mici de materie. (DV.)

Judecătoria Rurală Rupea, secția c. f.
No. 897/1942. c. f.

EXTRACT din publicațiunea de licitație.

In cauza următorului Hartmann Mihail contra următorului Bordean Ioan, Judecătoria ordonă licitație execuțională asupra imobilelor următorului cuprinse în c. f. Nr. 569 și 74 a comunei Jibert A. Nr. Top. 170, 2353, 3668/1, 1647, 3666, 3667. Termen la 19 Decemvrie 1942, ora 16 la Primăria Jibert. Rupea, la 15 Noemvrie 1942.

Judecător, Aj. cond. de c. f.
ss. I. Mihăică ss. Cucu

Aparat PHILIPS Typ 759 A

Un super excepțional cu 3 game de undă. Redare splendidă grație reacției negative și difuzorului special foarte sensibil care mărește puterea de audiere. 4 lămpi cu funcțiuni multiple, scală luminată prin proiecție.

CASETA FOARTE ELEGANTĂ

Trebuie să ascultați și Dv. acest aparat.

PHILIPS

DEMONSTRAȚII LA REVĂNZĂTORII DIN TOATĂ ȚARA.

TIPOGRAFIA

„ASTRA”

Execută orice tipăritură sau lucrare de legătorie

Telefon 1102

Aveți încredere într-o întreprindere curat românească.

Atelierele: Str. Lungă No. 1. (în curtea cinematografului „ASTRA”)

Funcționari, Intelectuali!

Cu Lei 104.-

Restaurantul Consiliului de Patronaj „VICTORIA” din localul Prefecturii, oferă o masă substanțială și gustoasă la prânz și seara compusă din 3 feluri de mâncări. — Servesc și alte consumații (vin, bere, etc.) Deschis dela ora 12,30-15 și dela 19-22 în fiecare zi.

Județul Brașov. Plasa Zărnești. Primăria comunei Moieciul de jos.

No. 3.187—1942.

Publicațiune

Primăria comunei Moieciul de jos, jud. Brașov, va ține în ziua de 4 Ianuarie 1943, ora 11, licitație publică cu oferte închise în localul primăriei comunale, pentru vânzarea alor 93 mc. lemne de brad molid și 20 mc. lemne de fag. Lemnele se vând în picioare, în pădurea „Greetiș”, parchetul No. 4. Prețul de strigare este de lei 42.800. Garanția provizorie lei 4.300. Condițiunile de licitație se pot vedea la primă-

ria comunei în fiecare zi, în orele oficiale.

In cazul că prima licitație nu reușește, se va ține o a doua licitație în același local și aceleași condițiuni, în ziua de 24 Ianuarie 1943. Dispozițiunile art. 83—110 din Legea Contabilității Publice se respectă.

Moieciul de jos, la 7 Dec. 1942.

Primar: Ioan Gh. Zichl.

Notar: Dumitru Vișu.

Magazioner de preferință fost leghător de cărți sau cu practică de librărie, caută Tipografia „ASTRA” Brașov, Str. Lungă Nr. 1 sau B-dul Regele Ferdinand No. 12.

Informațiuni

Abonamente de sprijin

D. Samuilă Mănoiu, Bacău Lei 500
D. Vasile Ciura, Sighișoara Lei 500
D-na Lidia Maior Navrea,
Brașov Lei 500

Conferințele Extensiunii Academice

Duminecă, 13 Decembrie, c. ora 11.30 a. m. va vorbi, în sala festivă a liceului Andrei Șaguna, d-l prof. I. Ol. Ștefanovici-Svensk, dezvoltând subiectul: *Cum se învață temeinic o limbă.* Intrarea liberă.

Membrii „Astrei“ sunt încunoștințați că au fost comandate, dela centrala din Sibiu, 1200 calendare pe anul 1943. Tot prin gazetă vom anunța conducerile cercurilor culturale din județ, când să le ridice, dela Biblioteca „Astrei“ Brașov.

Curierul Bibliotecii „Astra“

Din cauza lucrărilor pentru introducerea gazului metan, sala de lectură nu poate fi deschisă până după Anu Nou.

Dicționarul Balcanilor

Pregătirile pentru marea lucrare a Academiei Germane, Dicționarul Balcanilor, fac vădite progrese. Ea va cuprinde probabil 12 volume și va fi un adevărat și complet dicționar al răsăritului european. (RDV)

Vânătoarești

Prin Decizia Ministerială jurnaliată la Nr. 15.320/942 s'a hotărât prelungirea epocii de vânătoare a Caprelor Negre, în mod excepțional pentru anul 1942, până la 31 Decembrie 1942.

Gazeta Transilvaniei

E susținută de abonații ei.
Asociațiunea „Astra“ Brașov
împlinește tot ce nu se ajunge.
Se gândește cineva la asta?

Parastas

Implinindu-se patru ani de jale dela trecerea din viață a neuitatului meu soț

Victor Branisce

fost redactor al acestui ziar și aprig luptător pentru interesele neamului românesc, se va oficia, Duminecă 13 Dec. o slujbă pentru odihna lui, la cimitirul Adormirii Maicii Domnului, Brașovul-Vechiu, la orele 11 a. m.

Alte scrisori de pe front

Primum, nu prea des, dar regulat, la câteva săptămâni odată, cărți poștale de pe front. Cărți poștale care ar putea fi asemănată cu oricare altele, dacă pe față n'ar purta diagonala albăstruie, indicativ al scrisorilor militare. Și, mai ales, nu te poate minți cuprinsul lor, care e cu totul altul decât al scrisorile particulare.

Scrisoarea de pe front aduce preocupările celui care a învrăstă-o cu gândurile sale, puse în slovă și care sunt cu totul altele decât ale celor din poia frontului. Pe soldat nu-l poți surprinde niciodată cu gândul furat de nimicurile vieții particulare. Purtând întipărită imaginea cea mai proaspătă a poziției pe care se află, el te face părtaş la frământările sale de oștean și, ici colo, îți pune o întrebare despre sănătatea ta, sau a câtorva prieteni apropiați.

Iată, de pildă, scrisorile tânărului luptător care pentru a doua oară îmi dă semn de viață, de astădată de undeva din preajma Caucazului, de pe o poziție străjuită de piscuri înalte.

„...sute de kilometri am hălăduit pe întinsul Caucazului și prin multe șanțuri mi-am târît dorurile. Stabiliți acum undeva, unde vânturile își fac de cap, așa cum n'am mai pomenit pe plaiurile noastre și unde nisip doar în sânge nu avem; unde întinericul dușmănos al nopților e numai așa cum în basme l-am aflat; suntem strănși ciotcă într'o colibă făcută cu multă trudă și sudoare, iar în jurul acesteia ghirlande de sârmă ghimpată... Iarna și-a făcut apariția prin ușoare preludii, însă nu ne înspăimântă. Avem experiența unei ierni aspre și, în plus, suntem echipați dela ciorapi de lână, până la căciulă. De-ale gurii, nici nu s'ar putea să fie mai bine, dacă ținem seamă de spațiul și timpul unei campanii de proporții încă nebănuite... „Gazeta Transilvaniei“ o primesc regulat. Mă plimbă câteva clipe pe străzile Brașovului și mă face să stau de vorbă cu mulți prieteni, care m'au uitat de mult. Și gândurile dau năvală în caiere mari, pentru ca încet să se toarcă firul lor domol, ostoiindu-mi dorul de țară...”

Îl recunoaștem toți, pe scriitorul acestor rânduri. E unul dintre miile de oșteni anonimi, despre al căror eroism ne vorbesc fără întrerupere comuni-

catele de războiu. Este unul dintre soldații români, pe umerii cărui se sprijină cerul de păcură și cenușă al Caucazului și nădejdele noastre de fiecare zi. În sufletul lui stăruie hotărârea de a răspunde până la capăt chemării și nostalgia după colțul de țară în care a însălat primul sbucium și primele nădejdi de mai bine.

Ca dânsul, sunt toți ceilalți și din efortul lor se încheagă voința unui neam întreg plecat pe un drum de unde întoarcerea nu poate fi decât încununată de izbândă. Sub cerul înghețat al iernii, ei au trecut stindardele pe liniile din urmă și au rămas pe primele linii numai cu voința de a sdrobi una după alta pozițiile inamice. Pentru că aici nu vorbește nici orgoliul națiunii și nici dorința unei biruințe de prestigiu. Pe pozițiile din răsărit se ridică acea conștiință care nu cunoaște îndoiele și nu acceptă compromisuri: conștiința răului care trebuie stărpit. Până când digul civilizației nu va putea să se fixeze la marginea stepelor rusești atât de puternic încât să nu mai existe primejdie viitoare, lupta nu se va putea sfârși. Până când hotarul nostru răsăritean nu va fi apărat pentru veșnicie de orice surpriză și orice vrăjmașie, nu vom putea cunoaște întoarcere.

Și tocmai pentru aceasta, dârzenia e atât de mare în răsărit, iar luptele nu vor să cunoască schimbările vremii. Oștenii noștri nu vor să prelungească peste măsura lucrarea de siguranță pe care o întreprind dela Stalingrad la Caucaz. Pierderea de vreme nu stă în firea Românului. Și timpul ne este prețios, pentru că de abia pe drumul întoarcerii avem de încheiat socotelile acestui războiu.

Scrisorile de pe front ne spun acest lucru, căci nostalgia și dorul de țară nu sunt tot una cu dorul de a toarce la gura sobei acel caier mare de gânduri care dau năvală în singurătatea nopților de păcură caucaziene. Dorul de țară, e dorul după țara aceea în care s'au născut oștenii de azi ai României; țara fruntariilor neprihănite de coasă vrăjmașe; țara biruinței veacurilor de aspră asupra. Spre dânsa sboară gândurile, de pe crestele Caucazului și de pe malurile Volgei, într'o dorință unică și nestăvilită...

Situația pe fronturi

Luptele din răsărit Situația în sectorul central

După cum se face cunoscut, ofensiva grupurilor de armate sovietice din sectorul de Nord și Central, care a început în ziua de 25 Noembrie în regiunea Sud de lacul Ilmen și Sud de Kalinin, a fost oprită. Experiențele făcute de armatele sovietice în ofensivele anterioare, s'au repetat și de astădată, cu tot angajamentul masiv de trupe și material și în deosebi de unități blindate, în regiunile Kalinin - Rjev și Toropeț - Velikie Luki - lacul Ilmen, comandamentul sovietic n'a putut obține în cele 13 zile ale ofensivei decât ușoare infiltrații în unele puncte ale liniei adverse, pe care nu le-a putut lărgi spre a-și atinge scopul tactic, atât din cauza rezistenței forțelor germane și a mijloacelor lor de

apărare, cât și din cauza aceluiași slăbiciuni ce le-a dovedit și în cursul celorlalte ofensive din vara anului acesta, care s'au terminat fără niciun rezultat practic și strategic.

După opiniile formulate de experții militari germani, carența comandamentului sovietic își găsește explicația în incapacitatea sa de a exploata tactic succesele inițiale locale, datorită fie lipsei de inițiativă și de deciziune a unor comandanți de mari unități, fie organizării defectuoase a comunicațiilor și a serviciilor moderne de transmisiuni și informațiuni.

În asemenea condiții, angajamentele masive de trupe și material, în acțiunile ofensive sovietice, au impus sacrificii și pierderi considerabile, fără a fi putut obține rezultatele tactice și strategice urmărite.

de **Mardare Mateescu**

Astfel, dela începutul ofensivei din regiunile amintite și până la 7 Decembrie, în sectorul unei armate germane s'au socotit 1051 de tancuri sovietice distruse, numeroase tunuri și alte arme nimicite sau capturate, fără să mai socotim pierderile sângeroase și în prizonieri.

Activitatea în sectorul de Sud

In sectorul de Sud al frontului oriental, trupele sovietice însoțite de puternice formațiuni blindate au reluat atacurile, cu aceeași violență și rezultate negative. Forțele germane și române, în colaborare cu aviația lor, au aruncat înamicul înapoi. În ziua de 7 Decembrie, în Caucazia, trupele germane și române au întreprins acțiuni locale încununată de succes. Ele au nimicit mai multe posturi întărite de luptă și cazemate și au consolidat pozițiile cucerite în ziua precedentă.

Instalațiile de căi ferate și concentrările de trupe și de vehicule sovietice din regiunea Terckului superior, au fost atacate cu mare eficacitate de avioanele germane.

Pe frontul african

Asupra situației de pe frontul de războiu african, se dau următoarele indicații:

În sectorul Cirenaica, se pare că forțele italo-germane și britanice au terminat pregătirile lor în vederea bătăliei ce se va da în regiunea Agedabia-E' Agheila, unde mareșalul Rommel dispune de o puternică poziție naturală, sprijinită de coasta golfului Sirta Mare, de coasta abruptă dintre Mersa Bergha și El Agheila, de ținutul mlăștinos și apărată de artilerie, tunuri antitanc, cuiburi de mitraliere și de puternice formațiuni blindate și aeriene.

Generalul Montgomery, comandantul armatei a 8-a britanice, a declarat la Cairo, că în regiunea aceasta „se va da una dintre bătăliile decisive de pe solul african“. De altfel, în ziua de Marți, activitatea de luptă în regiunea respectivă a sporit. Artileria italiană și germană a bombardat violent coloanele și bateriile de artilerie britanice.

Pe frontul din Tunisia, luptele continuă în zona occidentală, în care s'au retras trupele britanice. Instalațiile portului Phillippeville de pe coasta Algeriei și vasele britanice aflate în port au fost atacate în valuri succesive de avioanele germane și italiene.

„GAZETA TRANSILVANIEI“

Redactor responsabil
ION COLAN

Redacția și Administrația
BRAȘOV
B-dul Regele Ferdinand No. 12
II. 1513

Abonamentul anual Lei 300
Autorități și Societăți Lei 600
Membrii „Astrei“ din
comunele jud. Brașov
și refugiații săteni din
Ardealul de Nord Lei 150